

הצעה, הסכמה וסירוב

** התאמות לפי גילאים : חדר-מורים/ כיתות ד'-ו' / ז'-ח' / ט'-י"ב

מטרות:

- להכיר בחשיבות התקשורת הנדרשת לשם מתן הצעות והסכמה לקשר או לפעילות הדדית במצבי חיים שונים.
- להכיר את שלב ההצעה כבסיס לקשר אפשרי.
- להבחין בין הצעה לבין הטרדה וכפייה בקשר זוגי.
- להכיר את הסגנון האישי שלי ושל אחרים במתן הצעות ובסירוב להן.

הנחיות:

- המשתתפים מקבלים פתקי תפקיד עליהם רשומים תפקידים בסדנא והוראות לפיהן עליהם לנהוג, מבלי לגלות לאחרים את התפקיד שקיבלו. בכיתה מעורבת יש לדאוג שיהיו משני המינים בשלושת התפקידים.

א. כמחצית מהמשתתפים הם "המציעים": הוראות – יש לבחור משתתף/ת שאינך בקשר קרוב עימו ולהציע את הצעתך שהיא... (רעיונות להצעות לפי גיל מופיעות בהמשך). אם הצלחתם להגיע להסכמה, נהלו שיחה קצרה עם המשתתף/ת שמולך, ואחר כך היפרדו והמשיכו להציע למשתתפים האחרים.

ב. כמחצית מהמשתתפים הם "המחליטים אם להיענות להצעות" הוראות – עליהם להסתובב בחדר ולהמתין למשתתפים אחרים שיזמו עימם קשר ויציעו את הצעתם. **שימו לב** לדרך בה ניסו "המציעים" ליזום אתכם קשר ולהציע פעילות כלשהי. **שימו לב** לתגובתכם להצעה זו. אתם יכולים להחליט על פי רצונכם והעדפותיכם אם להיענות להצעה ואז לנהל שיחה עם המציע/ה, או לסרב. אתם יכולים לבחור באם להאריך בשיחה או לקצר ולהמשיך הלאה.

ג. יש למנות שלושה ארבעה "תצפיתנים": הוראות – עליכם להסתובב בחדר ולהתבונן **היטב ולהקשיב למתרחש**. עליכם לצפות באינטראקציות המתרחשות סביבכם ולזכור מה קרה בהן. במידה ופונים אליכם ומנסים ליזום אתכם קשר ולהציע לכם דבר מה, עליכם לסרב בנימוס. **שימו לב** כיצד פונים אליכם וכיצד אתם מסרבים.

(הערה למנחה: אם יש תלמיד/ה בכיתה שלא יפנו להציע לו, או שברור לך שידחו את הצעותיו, עדיף מראש לתת לו את תפקיד התצפיתן)

• עיבוד התרגיל - במליאה

לאחר כ-10 דקות שבהן מתקיים התרגיל חוזרים למליאה. בסבב משתפים כל אחד על פי תפקידו בחוויות מההתנסות. מנסים לזהות דפוסים של הצעה ותגובה – סגנונות של הצעה, של היענות ושל סירוב. שאלות לדוגמא:

- מה מניע אותי בהצעה? האם חשוב לי שישכימו להצעתי בכל מחיר? כיצד חשים כשמסכימים לי? כשמסרבים לי?
- מה מניע אותי בתגובה להצעה? למה אסכים ולמה אסרב? מה פועל עלי בהחלטה אם להיענות או לדחות הצעה?
- האם אנו יודעים להציע באופן שמכבד גם תשובה שלילית?
- האם אנו יודעים לסרב באופן אסרטיבי אך לא פוגע?
- האם אנו נאמנים לעצמנו, לעמדותינו ולרצונותינו בקבלת הצעה או בסירוב לה?

(יש לשים לב לא להגיב באופן שיפוטי, ולתת למשתתפים להגיב זה לזה על פי כללי שיח מוגן – הקשבה, כבוד וסודיות).

• סיכום

היכן התרגיל פוגש אותי בחיים האישיים?

- למה אני מסכים ולמה לא, ומדוע?
- חשבו על ההתנסות, ועל אירועים בחייכם בהם הבעתם הסכמה או סירוב. מה למדתם על עצמכם בהקשר לכך? (הערה למנחה: לשים לב שיש תגובה עניינית – זה נושא שמעניין אותי, זה דבר שמתאים או לא, שאני רוצה או לא. ויש שיקולים זרים: תלוי מי הציע לי ומה הקשר שלי איתו, מה "ייצא" לי מזה, מה יחשבו עליי)
- **בכיתה מעורבת:** האם היה הבדל בתגובתך להצעה מבן/מבת? מה עשה את ההבדל? מה ההבדל כשהצעה באה על רקע של זוגיות, רקע רומנטי? כיצד, אם בכלל, זה משנה את האופן בו נגיב?
- **בכיתה נפרדת:** אם אותה ההצעה שקיבלת היתה מגיעה מבן/בת, האם הייתם מגיבים אחרת? מה ההבדל כשהצעה באה על רקע של זוגיות, רקע רומנטי? כיצד, אם בכלל, זה משנה את האופן בו נגיב?
- כיצד תנהגו בפעם הבאה בה יהיה עליכם להחליט האם להסכים או לסרב?
- **בחדר המורים:** נסו להיזכר בעצמכם בגיל ההתבגרות, בהצעות שהיו אז. האם היו הצעות מבני המין השני? איזה שיקולים היו לכם אז? בחשיבה מאז על עצמכם ועד היום על תלמידים: מה ניתן ללמוד עלינו/ על תלמידינו? מה ניקח בחשבון בשיח איתם על הסכמה ועל רצון?

הצעות להיגדים (ניתן לרשום כל היגד יותר מפעם אחת, לפי מספר הילדים בתפקיד המציעים. אפשר כמובן להוסיף היגדים לפי רצון המנחה)

לכיתות ד'-ו': לשחק יחד בהפסקה, להכין ביחד עבודה לביה"ס אחה"צ, לבוא למסיבה בערב כשהורים לא בבית, להעתיק ממך ש"ב, "להבריז" יחד משיעור, ללמוד יחד לבחינה, לצאת לגינה בערב לפגוש ילדים מהשכונה

לכיתות ז'-ט': להכין ביחד עבודה לביה"ס אחה"צ, לבוא למסיבה בערב כשהורים לא בבית, להעתיק ממך ש"ב, "להבריז" יחד משיעור, ללמוד יחד לבחינה, לצאת לגינה בערב לפגוש ילדים מהשכונה, לצאת לסרט, ללכת יחד לתנועת הנוער.

לכיתות י'-י"ב: להכין ביחד עבודה לביה"ס אחה"צ, להעתיק ממך ש"ב, "להבריז" יחד משיעור, ללמוד יחד לבחינה, לנסוע בטרמפים למסיבה בעיר אחרת, לצאת לסרט, להתנדב יחד באופן קבוע, לצאת רק שנינו לטיול של יומיים עם לינת שטח.

לחדר המורים: לשמור במקומי בתורנות בהפסקה, לקחת ממך את המבחן שהכנת ולהעבירו בכיתתי, לארגן יחד טקס לחג, להתחפש יחד בפורים, ללכת לבית קפה, להזמין עם המשפחה לארוחת ערב להיכרות עם משפחתי, לצאת מביה"ס במקום שעת השהיה, לצאת יחד לטיול בחו"ל.